

Arkivnr: 2014/862-6

Saksbehandlar: Anne Sara Svendsen

Saksframlegg**Saksgang**

Utval	Saknr.	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda	8/14	31.03.2014
Opplærings- og helseutvalet	21/14	08.04.2014
Fylkesutvalet		23.04.2014
Fylkestinget		11.06.2014

Forvaltningsrevisjon innan fagopplæring i Hordaland fylkeskommune - revisjonsrapport**Samandrag**

Fylkestinget gjorde i møte 10.-11.12.2013, sak 87/13, slikt vedtak:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapporten "Fagopplæring i Hordaland fylkeskommune", ber fylkestinget fylkesrådmannen syte for å:

- *Vurdere 9 konkrete tilrådingar i høve til kva forbetrande tiltak som kan settast inn.*
- *Lage ein handlingsplan innan 01.03.2014 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksetjinga.*

Handlingsplan med tiltak i prioritert rekkefølge:

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
1	<i>Undersøkje om det er mogleg på ein systematisk måte å sikre at listene over lærebedrifter er oppdaterte og ikkje inneheld avvikla verksemder.</i>	Ferdig 15.4.14	Årleg gjennomgang av bedriftsdatabasen, årlege lister frå opplæringskontora på endringar i medlemsmassen, meir aktiv bruk av offentlege register for å sikre opplysningar, årleg orienteringssak	Fylkesdir. opplæring
2	<i>Vurdere å leggje fram lister for Yrkesopplæringsnemnda over bedrifter som søker godkjenning</i>	Drøftast med YON innan 6.5.14.	Avklare roller, ansvarsfordeling, saksgang og rutinar.	Fylkesdir. Opplæring
3	<i>Sikre at det blir gitt tilstrekkeleg informasjon om lærekandidatordninga, og oppretthalde fokus på å informere skulane om korleis dei best kan leggje til rette for lærekandi-</i>	Informerer på rådgivarsamlingane med ungdomsskulen og vg skule haust og vår. Informerer i møte med skule, lære-	Tettare samarbeid med bedriftene på deira premissar. Samarbeid med OT/PPT, NAV og skulane om kven lærekandidatordninga er for, og kva muligheter som finst. Syte for at ordninga vert omtalt godt	Fylkesdir. opplæring

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
	<i>datane</i>	kandidat og bedrift før dei inngår opplæringskontrakt. Promoterer sluttproduktet etter grunnkompetanseprosjektet, eit hefte om Yrkesfagleg grunnutdanning.	i søkjarhandboka.	
4	<i>Vurdere om det er mogleg å auke talet på læreplassar i eigen organisasjon</i>	Konklusjon i løpet av våren -14. Må sjåast på i samband med budsjettarbeidet.	Avklare kor mange lærlingar i kva fag som kan få plass i HFK i åra framover.	Fylkesdir. organisasjon
5	<i>Prioritere oppfølging av lærebedrifter og opplæringskontor. Oppfølginga bør gjerast på bakgrunn av systematiske risiko-vurderingar</i>	Lage plan for arbeidet innan 31.5.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedrifts-besøk innan 30.6.14	Systematisere innsamling av data frå bedrifter og lærlingar. Kvalitetssikre arbeidet med bedrifts-besøk Årleg besøke alle oppl.kontor og eit visst tal på bedrifter ut frå fokus-område	Fylkesdir. opplæring
6	<i>Prioritere å utarbeide oversikter over bedrifter med mange hevingssaker, og å ha ei aktiv oppfølging av desse</i>	Sjå i samanheng med punktet over Lage plan for arbeidet innan 31.5.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedrifts-besøk innan 30.6.14	Forbetre statistikkgrunnlaget og finne dei reelle årsakene til hevingar og stryk så langt råd. Prioritere oppfølging av bedrifter med mange hevingar, tydelege «problemhevingar» og bedrifter med mange stryk. Informasjon til lærlingar og bedrifter	Fylkesdir. opplæring
7	<i>Sikre at flest mogleg gjennomfører instruktørkurs</i>	Høg prioritet frå 1.1.14 og dei næraste 3-5 åra. Sak om rutinar og opptrappingsplan blir lagt fram på møtet i OPHE 3.6.14	Auke kapasiteten ved å: <ul style="list-style-type: none"> • Prøve ut eindagskurs • Ha tilbod om kveldskurs • Ha fleire bransjespesifikke kurs • Auke talet på ordinære kurs Kvalitetssikre innkalling og oppfølging av faglege leiarar	Fylkesdir. opplæring
8	<i>Sikre at saksframlegga i politiske saker knytt til dimensjonering av opplæringstilbodet gir tydeleg informasjon om og oversikt over tilgang på læreplassar innanfor ulike fagområde</i>	Avklare rutinar innan juni 2014. Samarbeidsprosjekt 1.9.-31.10.14.	Avklare rutinar for arbeidet internt i opplæringsavdelinga. Også inkludere læreplasztal i samband med prognoseinntaket. Samarbeidsprosjekt med opplæringskontor i TIP og EL.	Fylkesdir. opplæring
9	<i>Lage ordningar for jamleg å minne lærlingar om kva rettar dei har og kven dei kan kontakte dersom dei opplever problem i læreforholdet</i>	Plan ferdig innan 30.6.14. Iverksetting av tiltak frå 2015.	Følgjande tiltak kan vere aktuelle: <ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med opplæringskontora om informasjonsmøte for nye lærlingar • Fagopplæringskontoret arrangerer årlege informasjonsmøte for nye 	Fylkesdir. opplæring

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
			lærlingar utanfor oppl.kontor • Kartlegge om lærlingombod kan vere ei føremålstenleg ordning	

Forslag til innstilling

1. Fylkestinget tar planen til orientering
2. Fylkestinget ber om at nødvendige ressursar vert stilt til rådvelde slik at tiltaka kan gjennomførast som planlagt.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Leidulf Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 17.03.2014

Bakgrunn

Kontrollutvalet gjorde dette vedtaket i sak 4/13 i møte 11.02.13:

1. Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon av fagopplæring i Hordaland fylkeskommune, frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspel under drøftinga i møtet.
2. Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i prosjektplanen, inkludert opsjon på ev. presentasjon av rapporten i fylkestinget.
3. Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan 2.9.2013, ferdig verifisert og med fylkesrådmannen sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.

Føremålet med prosjektet er å undersøkje om dei rutinar og system som fylkeskommunen har for oppfølging av lærlingar og lærebedrifter er tilfredsstillande og i samsvar med lover og reglar.

Deloitte AS sin rapport låg føre i oktober 2013, og omfattar konkrete tilrådingar for å betre kvaliteten i fag- og yrkesopplæringa.

Fylkestinget gjorde i møte 10.-11.12.2013, sak 87/13, følgjande vedtak:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapporten "Fagopplæring i Hordaland fylkeskommune", ber fylkestinget fylkesrådmannen syte for å:

1. Vurdere å leggje fram lister for Yrkesopplæringsnemnda over bedrifter som søker godkjenning og som innfrir formalkrav, for å få kjennskap til eventuelle risikoforhold medlemmene i yrkesopplæringsnemnda har om søkjarbedriftene.
2. Sikre at flest mogleg gjennomfører instruktørkurs for å bidra til å sikre at lærlingane får den oppfølginga og det faglege innhaldet dei har krav på i læretida.
3. Sikre at saksframlegga i politiske saker knytt til dimensjonering av opplæringstilbodet gir tydeleg informasjon om og oversikt over tilgang på læreplassar innanfor ulike fagområde.
4. Undersøkje om det er mogleg å på ein systematisk måte sikre at listene over lærebedrifter er oppdaterte og ikkje inneheldt avvikla verksemder.
5. Prioritere oppfølging av lærebedrifter og opplæringskontor. Oppfølginga bør gjerast på bakgrunn av systematiske risikovurderingar som mellom anna tek utgangspunkt i rapportering frå bedrifter.
6. Vurdere om det er mogleg å auke talet på læreplassar i eigen organisasjon.
7. Sikre at det blir gitt tilstrekkeleg informasjon om lære kandidatordninga, og oppretthalde fokus på å informere skulane om korleis dei best kan leggje til rette for lære kandidatane.
8. Prioritere å utarbeide oversikter over bedrifter med mange hevingssaker, og å ha ei aktiv oppfølging av desse.
9. Lage ordningar for jamleg å minne lærlingar om kva rettar dei har og kven dei kan kontakte dersom dei opplever problem i læreforholdet.
10. Lage ein handlingsplan innan 01.03.2014 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksetjinga.

Handlingsplan

Vurdere å leggje fram lister for Yrkesopplæringsnemnda over bedrifter som søker godkjenning og som innfrir formalkrav, for å få kjennskap til eventuelle risikoforhold medlemmene i yrkesopplæringsnemnda har om søkjarbedriftene.

I dag er godkjenningsfullmakta delegert til fagopplæringssjefen, og praksis er at lister over nye, godkjende lærebedrifter blir lagt fram for Yrkesopplæringsnemnda til orientering.

Fylkesrådmannen ønskjer å gå i nærare dialog med Yrkesopplæringsnemnda, og å greie ut nærare kva krav og kriterium som skal leggest til grunn ved godkjenning av lærebedrifter og korleis sakshandsamingsrutinane eventuelt kan endrast på dette punktet. Dersom ein ny instans skal inn i

sakshandsaminga, er det viktig å avklare kva rolle og ansvar som ligg til denne instansen. Det vil også vere viktig at sakshandsamingstida ikkje vert særleg lenger enn i dag.

Saka vert drøfta med Yrkesopplæringsnemnda innan 6.5.14.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring.

Sikre at flest mogleg gjennomfører instruktørkurs for å bidra til å sikre at lærlingane får den oppfølginga og det faglege innhaldet dei har krav på i læretida.

Det er i dag rundt 1200 aktive faglege leiarar i Hordaland som ikkje har gjennomført kurs, og i tillegg kjem eit stort tal instruktørar. Det er også jamt endringar i kven som er faglege leiarar og instruktørar i bedriftene. Fagopplæringskontoret har dei siste åra kursa 5-600 personar årleg. Kurskapasiteten må derfor aukast monaleg for å kunne tilby kurs til alle faglege leiarar. Vi må også få på plass gode rutinar for innkalling og oppfølging av dei som ikkje møter på kurs.

Dagens kurs er utarbeidd som eit to-dagars kurs (14 timar) for rundt 25 deltakarar per kurs.

Fagopplæringskontoret har gjort forsøk med dagskurs på 9 timar, der ein aukar talet på deltakarar til opp mot 50 personar. Tilbodet om eindagskurs har blitt godt mottatt av deltakarane. Denne typen kurs vert i større grad førelesing med mindre rom for gruppearbeid og dialog, og skal evaluerast grundig i juni månad med tanke på utbyttet til dei som har deltatt. Dersom konklusjonen er positiv, er det aktuelt å leggje om til dagskurs frå hausten av.

Fagopplæringskontoret vil også ha tilbod om kveldskurs for dei som har vanskar med å møte på dagtid, og det vert lagt opp til ein auke i talet på kurs for enkeltbedrifter og -bransjar.

Innhaldet i instruktørkurset vert koordinert med innhaldet i det innleiande informasjonsmøtet. På informasjonsmøtet er det planlagt å bruke noko meir tid på enkeltemne, bl.a. intern opplæringsplan, som vi veit lærebedriftene opplever som eit litt vanskeleg område.

Opplæringa av faglege leiarar må ha stort fokus dei næraste 3-5 åra. Vi arbeider med ein fullstendig opptrappingsplan og rutinegjennomgang for kursverksemda. Dette vert lagt fram som eiga politisk sak 3.6.14.

Opptrapping av kursverksemda vil ha ressursmessige konsekvensar for fagopplæringskontoret, i og med at all administrasjon av kursa vert gjort der. Fagopplæringskontoret informerer om kursa, har kontakten med kurshaldarane, skaffar kurslokale, set opp kursa, sender ut informasjon til aktuelle deltakarar, administrerer påmeldingar og avmeldingar, held ved like og syter for kursmateriell, bestiller mat og drikke og ryddar kurslokale. I sum utgjer dette mange arbeidstimar. Auka kursaktivitet vil derfor føre til auka behov for ressursar, eventuelt innkjøp av tenester.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring

Sikre at saksframlegga i politiske saker knytt til dimensjonering av opplæringstilbodet gir tydeleg informasjon om og oversikt over tilgang på læreplassar innanfor ulike fagområde.

Klassesaka har tradisjonelt hatt skulefokus og har så langt ikkje inkludert den delen av fag- og yrkesopplæringa som omhandlar opplæring i bedrift. Nye rutinar for kva klassesaka skal omfatte og korleis det årlege arbeidet med saka skal leggjast opp, blir tatt opp i leiargruppa innan juni 2014.

Å ha oversikt over læreplass-situasjonen er viktig, fordi tala vil kunne seie noko om søkjarane sine mogelegheiter til å få fullført utdanninga dei vil starte på. Ikkje minst er dette viktig innan dei bransjane der vi manglar læreplassar. Fleire år på rad har vi hatt Vg3-tilbod innan blant anna plate/sveis, industrimekanikar, bilfag og elektrikarfaget. Fagopplæringskontoret ønskjer i år å lage eit kortvarig samarbeidsprosjekt saman med nokre av opplæringskontora innan desse fagområda, for å få synleggjort problematikken betre, og drøfte kva opplæringskontora kan gjere for å skaffe mest mogleg reelle tal i samband med klassesaka. Vi veit at det er interesse blant opplæringskontora for å vere med på dette.

Prosjektet bør settast i gang rundt 1. september, og ha ein konklusjon klar 31. oktober -14. I samband med prosjektet bør også talet på lærebedrifter i høve til det totale talet på bedrifter innan den enkelte bransje drøftast.

I tillegg til å ha med læreplasztal i klassesaka om hausten bør oversikt over læreplassar også takast med i samband med prognoseinntaket som kjem i mars månad kvart år.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring

Undersøkje om det er mogleg å på ein systematisk måte sikre at listene over lærebedrifter er oppdaterte og ikkje inneheld avvikla verksemdar.

Vigo er databasen der alt som gjeld fag- og yrkesopplæringa, blir registrert og er utgangspunktet for oversikter og statistikkar. Her kan det oppstå feil av ulike årsaker:

- Datasystemet er ikkje optimalt i høve til ønska bruk
- Registreringa som blir gjort i Vigo, er ikkje nøyaktig nok eller er ikkje a jour
- Bedriftene og opplæringskontora melder ikkje inn til fagopplæringskontoret når det skjer endringar, slik dei er forplikta til

Fagopplæringskontoret kjem til å kvalitetssikre rutineane i løpet av våren 2014. Ein del av vurderinga blir om vi skal ta ein full gjennomgang av bedriftsdelen av databasen fleire gonger i året, om vi skal be opplæringskontora årleg sende inn lister på endringar i medlemsmassen, og om vi kan bruke til dømes Brønnøysund-registeret meir aktivt for å vere a jour med bedriftsopplysningar.

Om årlege saker i høve til endringar i bedrifts-massen skal leggst fram politisk, skal også vurderast. Gjennomgangen skal vere ferdig innan 15.4.14.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring

Prioritere oppfølging av lærebedrifter og opplæringskontor. Oppfølginga bør gjerast på bakgrunn av systematiske risikovurderingar som mellom anna tek utgangspunkt i rapportering frå bedrifter.

Fagopplæringskontoret vil lage ein plan for systematisert innsamling av data for læretilhøva, slik at vi får eit best mogleg grunnlag for arbeidet med bedriftsoppfølging:

- Ta inn i årshjulet kva rapportar som skal køyrast når (Vigo/PULS)
- Innføre årsrapportering frå bedriftene frå og med denne våren
- Innføre lærlingundersøkinga frå hausten 2014 (årleg eller annakvart år)
- Gjennomføre tettare møteverksemd med opplæringskontora v/ arbeidsutvalet

I tillegg vil vi:

- Kvalitetssikre korleis bedriftsbesøka skal gjennomførast. Kven skal delta på møtet, agenda, oppfølging etter møtet osv.
- Lage ein plan med måltal for arbeidet

Ha som målsetting å:

- Besøke alle opplæringskontor årleg
- Besøke eit visst tal på bedrifter årleg ut frå vald fokusområde (systematikk ut frå rapportsvar, hevingsaker, bransje eller liknande) frå og med 2014

Arbeidet med oppfølging av bedrifter er svært ressurskrevjande. Sjølv med systematikk og rutinar på plass må bedriftsbesøk førebust og følgjast opp i etterkant. Sjølve besøket tek mykje tid, og det kan vere vanskeleg å nå meir enn to bedrifter per dag sjølv om bedriftene er lokaliserte nær kvarandre. Vi skal snakke med både fagleg leiar og lærlingar, og gjerne også dagleg leiar. Det må vere ein viss systematikk på vitjinga, så vi sikrar at alle relevante tema vert gjennomgått.

Erfaringa tilseier at bedriftsbesøk genererer oppfølgingsarbeid, både for å få løyst eventuelle problemsaker, men også fordi lærlingar og bedriftsrepresentantar får eit ansikt og eit namn på fagopplæringskontoret å halde seg til. På sikt er dette hjelp til sjølvhjelp for fagopplæringskontoret fordi ein kan få avklart potensielle

konfliktsaker i tide, og spreidd informasjon som kan demme opp for mistydingar. Men innleiingsvis, og for ein lengre periode, vil oppfølginga av bedrifter krevje mykje ressursar.

Ein god modell for bedriftsbesøk er at to sakshandsamarar gjennomfører besøket saman, og at det blir brukt same struktur for innhaldet i møtet og kven som skal delta. Bedriftene skal vere orienterte på førehand, og skal også ha fått tilsendt tal og informasjon som blir tatt opp på møtet (t d frå lærlingundersøkinga) før møtet.

I Hordaland hadde vi per 31.12.2013 1282 aktive lærebedrifter, altså bedrifter med lærlingar/lærekandidatar. 879 av desse var medlemsbedrifter i opplæringskontor, og 403 bedrifter var sjølvstendige lærebedrifter. Talet på lærlingar/lærekandidatar var tilsvarande 3087 og 1387. Talet på opplæringskontor som dekkjer dei 879 medlemsbedriftene, er 45.

Rundt 70% av sjølvstendige bedrifter og medlemsbedrifter har 1-2 lærlingar/lærekandidatar. Oppfølging av lærlingar og bedrifter vil derfor medføre mange turar rundt i fylket. Legg vi inn ein føresetnad om at eit team på to personar kan gjennomføre 6-7 bedriftsbesøk per veke (inkludert for- og etterarbeid), kan teamet klare 250-300 bedrifter på eitt år. Utan auka ressursar på dette området vil det dermed ta svært lang tid å få besøkt alle aktive bedrifter og opplæringskontor.

Fagopplæringskontoret vil vurdere rutinane for bedriftsoppfølging og også sjå på kva som kan forenklast i denne samanheng. Møtedokumentasjonen må ikkje vere meir omfattande enn nødvendig, og underlagsmaterialet for besøket må kunne skaffast lettvis.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring

Vurdere om det er mogleg å auke talet på læreplassar i eigen organisasjon.

Spørsmålet om fleire lærlingar i eigen organisasjon vart tatt opp i møte mellom Fagopplæringskontoret, Personaldirektøren og Fylkesdirektør Organisasjon 10.02.2014. På bakgrunn av dette møtet vart tema om fleire lærlingar i eigen organisasjon tatt opp i toppleiargruppa i Hordaland fylkeskommune 17.02.2014. Fylkesdirektør organisasjon og fagopplæringssjef orienterte den 17.02.2014 toppleiargruppa i Hordaland fylkeskommune om at det i forvaltningsrevisjonsrapporten vart peika på at fylkeskommunen bør auke talet på lærlingar i eiga verksemd. For tida er det 23 lærlingar i fylkeskommunen. Nasjonalt er målsetjinga å auke talet på lærlingar med 20 % innan 2015.

Det vart presisert at fylkeskommunen har potensiale til å auke talet på lærlingar. Det kom fram i møtet at det er aktuelt å vurdere budsjettpost for å stimulere til fleire læreplassar i organisasjonen. Fagopplæringssjefen vart beden om å kome med eit notat over aktuelle lærefag i fylkeskommunen med sikte på å auke lærlingtalet alt frå komande haust, og ytterlegare i 2015. Notatet går til fylkesdirektør organisasjon for oppfølging.

KS har sett ei norm for kor mange lærlingar kvar kommune bør ha, og måtalet er ein lærling per 1000 innbyggjarar. Nokre få kommunar i Hordaland ligg over dette, men dei fleste ligg under. I Rogaland har KS sitt rådmannsutval vedteke at KS-norma skal gjelde. Det same bør vurderast i Hordaland.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for organisasjon

Sikre at det blir gitt tilstrekkeleg informasjon om lærekandidatordninga, og oppretthalde fokus på å informere skulane om korleis dei best kan leggje til rette for lærekandidatane.

Lærekandidatordninga er noko opplæringsavdelinga har prioritert høgt over ein periode. Mellom anna hadde opplæringsavdelinga eit prosjekt knytt til ordninga grunnkompetanse i perioden 2010-2012.

Det å arbeide med ordninga krev tett oppfølging frå opplæringsavdelinga. Det har vore ein person tilsett på Fagopplæringskontoret som har arbeidd 100% med denne ordninga. Dersom vi skal ta dette arbeidet på alvor, er ikkje dette nok. Dette krev tett oppfølging både av elevane og lærekandidatane som har målsetjing om ein sluttkompetanse lågare enn fag-/sveinebrev. Vi kan i denne samanheng nemne at dei i nabofylket

Sogn og Fjordane, som er eit mykje mindre fylke enn Hordaland i opplærings samanheng, også har ein person som arbeider 100% med dette.

Vi er i denne ordninga, som i alle ordningane, avhengige av at bedriftene stiller opp. Dette er tungt og krevjande arbeid som krev oppfølging over tid. Vi erfarer at bedriftene i mange samanhengar ikkje ønskjer å ta inn lærekandidatar, og det kan vere trong for å etablere slutt opplæringsløp som eit alternativ til læreplass.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring

Prioritere å utarbeide oversikter over bedrifter med mange hevingssaker, og å ha ei aktiv oppfølging av desse.

Hevingssakene er samansette når det gjeld bakgrunn og årsaker til at lærekontraktar og opplæringskontraktar blir heva. Det same gjeld årsaker til at lærlingar stryk til fag-/sveineprøva. Fagopplæringskontoret vil prioritere oppfølging av bedrifter med mange hevingssaker og tydelege «problemhevingar», og bedrifter med mange stryk. Samstundes vil vi arbeide vidare med å forbetre statistikkgrunnlaget vi har på området, slik at vi så langt råd klarer å kartleggje dei reelle årsakene til hevingar og stryk. Dette vil også lette arbeidet med korleis vi skal prioritere. Informasjonsarbeid overfor lærlingar og lærebedrifter må også vere ein del av dette arbeidet.

Aktiv oppfølging av hevingssaker vil vere ressurskrevjande. Det vil krevje tid i form av møteverksemd og tett oppfølging. Sjølve hevingssaka kan vere vanskeleg og konfliktfylt og krevjande på den måten. I nokre tilfelle kan ein tenkje seg at vi i siste konsekvens må take godkjenninga frå lærebedrifta, ein prosess som også tek tid og skal gjennomførast etter faste retningslinjer.

Fagopplæringskontoret og OT/PPT er i eit samarbeid kring dette problemområdet. Ein vil i første omgang prøve ut ei tilnærming innan to fagområde der det er mange hevingssaker. Det ligg ei forventning gjennom NY Giv-satsinga at Fagopplæringskontoret må/skal gjennomføre ein sluttamtale med kvar einskild lærling som hevar kontrakten. Med tanke på at dette dreiar seg om rundt 250 samtalar kvart år, så er dette ein omfattande jobb som vil krevje ressursar.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring

Lage ordningar for jamleg å minne lærlingar om kva rettar dei har og kven dei kan kontakte dersom dei opplever problem i læreforholdet.

Dei fleste opplæringskontora har jamlege samlingar med lærlingar og lærekandidatar, der også rettar og plikter i læretilhøvet er tema. Fagopplæringskontoret vert i ein del tilfelle inviterte til å snakke om desse tinga når opplæringskontor har samlingar for nye lærlingar.

Det er behov for ein betre struktur på informasjonsarbeidet om rettar og plikter, og det er også behov for nye arenaer der ein kan få informert. Fagopplæringskontoret vil i løpet av våren vurdere korleis arbeidet kan leggast opp. Følgjande tiltak kan vere aktuelle:

- Strukturert samarbeid med alle opplæringskontora om informasjonsmøte for nye lærlingar
- Fagopplæringskontoret kan i tillegg arrangere årlege informasjonsmøte for nye lærlingar i Bergen, Hardanger, Nordhordland og Sunnhordland.
- Dei fleste andre fylke har oppretta eige lærlingombod. Vi vil vurdere om dette kan vere ei føremålstenleg ordning ut frå kva erfaringar som har vore gjort andre stader.

Plan for dette arbeidet skal vere klar innan 30.6.14.

Ansvarleg for iverksetting: Fylkesdirektør for opplæring

Ressursar tilgjengeleg for fagopplæringskontoret.

Det er høge forventningar om å utvikle fag- og yrkesopplæringa til å bli meir profesjonell, og at ein kjem 'tettare på'. Område der dette er særleg viktig, er i høve til oppfølging av læreforhold i bedrift, oppfølging av hevingssaker, og oppfølging av dimensjonering og tilgjengelege lære plassar.

Vi har aldri før hatt så mange i lære i Hordaland fylkeskommune, med om lag 4450 kontraktar. Ambisjonane til partane i arbeidslivet og det offentlege er å auke talet på lære plassar med 20% innan 2015. Dette er nedfelt i samfunnskontrakten frå 2012. For Hordaland sitt vedkomande kan dette bety ein auke opp mot 2400 nye kontraktar kvart år, noko som gir opp mot 4800 løpande kontraktar.

Det er også i gong eit stort kvalitetssikringsarbeid knytt til fag- og yrkesopplæringa. Det skal gjennomførast årlege rapporteringar både frå lærebedriftene og lærlingane. Dette er lagt inn som lovpålagde oppgåver, som krev både meir ressursar og ein gjennomgang av kva type kompetanse ein treng.

Auka krav til kvalitet og dokumentasjon, samtidig med ein forventa volumauke, gjer at ein auke i ressursane er heilt naudsynt dersom ein skal følgje opp dei avvika som vert påpeika i Deloitte-rapporten.

Fagopplæringskontoret er i gong med ei omorganisering knytt til kontrollspennet for seksjonsleiar. Per i dag har seksjonsleiar oppfølging og personalansvar for heile kontoret, noko som omfattar 26 personar. Det vert også arbeidd med å setje saman kompetanseteam knytt til oppfølging, hevingar og arbeid med å få fleire ut i lære. Til å gjere denne jobben er ei styrking av kontoret med inntil fire nye rådgjevarar naudsynt. Plan for dette arbeidet vil vere klar i løpet av juni 2014.

Saksprotokoll i Yrkesopplæringsnemnda - 31.03.2014**Tilråding frå Yrkesopplæringsnemnda**

Yrkesopplæringsnemnda sluttar seg til innstillinga.

Yrkesopplæringsnemnda ber om ei sak korleis ressursar vert stilt til disposisjon slik at tiltaka kan bli gjennomført.

Saksprotokoll i Opplærings- og helseutvalet - 08.04.2014

Ingrid Reitan sette fram følgjande forslag på vegner av H/FRP/V:

«Nytt pkt. 2: Fylkestinget ber om at ressursbehovet for oppfølging av tiltaksplan dekkes innenfor de eksisterende budsjettammer.»

Rasmus L. Rasmussen sette fram følgjande forslag:

«Endre siste kulepunkt slik: Kartlegge om elev- og lærlingeombud kan være ei føremålstenleg ordning.»

Røysting

Fylkesrådmannen sitt forslag til pkt. 1 vart samrøystes vedteke saman med Rasmussen sitt endringsforslag. Fylkesrådmannen sitt forslag til pkt. 2 fekk 6 røyster og fall.

Reitan sitt forslag til nytt pkt. 2 vart vedteke med 7 røyster (H/FRP/V).

INNSTILLING

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
1	<i>Undersøkje om det er mogleg på ein systematisk måte å sikre at listene over lærebedrifter er oppdaterte og ikkje inneheld avvikla verksemder.</i>	Ferdig 15.4.14	Årleg gjennomgang av bedriftsdatabasen, årlege lister frå opplæringskontora på endringar i medlemsmassen, meir aktiv bruk av offentlege register for å sikre opplysningar, årleg orienteringssak	Fylkesdir. opplæring
2	<i>Vurdere å leggje fram lister for Yrkesopplæringsnemnda over bedrifter som søker godkjenning</i>	Drøftast med YON innan 6.5.14.	Avklare roller, ansvarsfordeling, saksgang og rutinar.	Fylkesdir. Opplæring
3	<i>Sikre at det blir gitt tilstrekkeleg informasjon om lære kandidatordninga, og oppretthalde fokus på å informere skulane om korleis dei best kan leggje til rette for lære kandidatane</i>	Informerer på rådgivarsamlingane med ungdomsskulen og vg skule haust og vår. Informerer i møte med skule, lære kandidat og bedrift før dei inngår opplæringskontrakt. Promoterer sluttproduktet etter grunnkompetanseprosjektet, eit hefte om Yrkesfagleg grunnutdanning.	Tettare samarbeid med bedriftene på deira premissar. Samarbeid med OT/PPT, NAV og skulane om kven lære kandidatordninga er for, og kva muligheiter som finst. Syte for at ordninga vert omtalt godt i søkjarhandboka.	Fylkesdir. opplæring
4	<i>Vurdere om det er mogleg å auke talet på lære plassar i eigen</i>	Konklusjon i løpet av våren -14. Må sjåast på i samband	Avklare kor mange lærlingar i kva fag som kan få plass i HFK i åra framover.	Fylkesdir. organisasjon

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
	<i>organisasjon</i>	med budsjett-arbeidet.		
5	<i>Prioritere oppfølging av lærebedrifter og opplæringskontor. Oppfølginga bør gjerast på bakgrunn av systematiske risiko-vurderingar</i>	Lage plan for arbeidet innan 31.5.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedrifts-besøk innan 30.6.14	Systematisere innsamling av data frå bedrifter og lærlingar. Kvalitetssikre arbeidet med bedrifts-besøk Årleg besøke alle oppl.kontor og eit visst tal på bedrifter ut frå fokus-område	Fylkesdir. opplæring
6	<i>Prioritere å utarbeide oversikter over bedrifter med mange hevingssaker, og å ha ei aktiv oppfølging av desse</i>	Sjå i samanheng med punktet over Lage plan for arbeidet innan 31.5.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedrifts-besøk innan 30.6.14	Forbete statistikkgrunnlaget og finne dei reelle årsakene til hevingar og stryk så langt råd. Prioritere oppfølging av bedrifter med mange hevingar, tydelege «problemhevingar» og bedrifter med mange stryk. Informasjon til lærlingar og bedrifter	Fylkesdir. opplæring
7	<i>Sikre at flest mogleg gjennomfører instruktør-kurs</i>	Høg prioritet frå 1.1.14 og dei næraste 3-5 åra. Sak om rutinar og opptrappingsplan blir lagt fram på møtet i OPHE 3.6.14	Auke kapasiteten ved å: <ul style="list-style-type: none"> • Prøve ut eindagskurs • Ha tilbod om kveldskurs • Ha fleire bransjespesifikke kurs • Auke talet på ordinære kurs Kvalitetssikre innkalling og oppfølging av faglege leiarar	Fylkesdir. opplæring
8	<i>Sikre at saksframlegga i politiske saker knytt til dimensjonering av opplæringstilbodet gir tydeleg informasjon om og oversikt over tilgang på læreplassar innanfor ulike fagområde</i>	Avklare rutinar innan juni 2014. Samarbeidsprosjekt 1.9.-31.10.14.	Avklare rutinar for arbeidet internt i opplæringsavdelinga. Også inkludere læreplasztal i samband med prognoseinntaket. Samarbeidsprosjekt med opplæringskontor i TIP og EL.	Fylkesdir. opplæring
9	<i>Lage ordningar for jamleg å minne lærlingar om kva rettar dei har og kven dei kan kontakte dersom dei opplever problem i læreforholdet</i>	Plan ferdig innan 30.6.14. Iverksetting av tiltak frå 2015.	Følgjande tiltak kan vere aktuelle: <ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med opplæringskontora om informasjonsmøte for nye lærlingar • Fagopplæringskontoret arrangerer årlege informasjonsmøte for nye lærlingar utanfor oppl.kontor • Kartlegge om elev- og lærlingombod kan vere ei føremålstenleg ordning 	Fylkesdir. opplæring

1. Fylkestinget tar planen til orientering
2. Fylkestinget ber om at ressursbehovet for oppfølging av tiltaksplan dekkes innenfor de eksisterende budsjetttrammer.»

Saksprotokoll i fylkesutvalet - 24.04.2014

Innstillinga vart samrøystes vedteken som innstilling til fylkestinget.

Innstilling til fylkestinget

1. Handlingsplan:

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
1	Undersøkje om det er mogleg på ein systematisk måte å sikre at listene over lærebedrifter er oppdaterte og ikkje inneheld avvikla verksemder.	Ferdig 15.04.2014	Årleg gjennomgang av bedriftsdata-basen, årlege lister frå opplæringskontora på endringar i medlemsmassen, meir aktiv bruk av offentlege register for å sikre opplysningar, årleg orienteringssak	Fylkesdir. opplæring
2	Vurdere å leggje fram lister for Yrkesopplæringsnemnda over bedrifter som søker godkjenning	Drøftast med YON innan 06.05.2014.	Avklare roller, ansvarsfordeling, saksgang og rutinar.	Fylkesdir. opplæring
3	Sikre at det blir gitt tilstrekkeleg informasjon om lærekandidatordninga, og oppretthalde fokus på å informere skulane om korleis dei best kan leggje til rette for lærekandi-datane	Informerer på rådgivarsamlingane med ungdomsskulen og vg skule haust og vår. Informerer i møte med skule, lærekandidat og bedrift før dei inngår opplæringskontrakt. Promoterer sluttproduktet etter grunnkompetanseprosjektet, eit hefte om Yrkesfagleg grunnutdanning.	Tettare samarbeid med bedriftene på deira premissar. Samarbeid med OT/PPT, NAV og skulane om kven lærekandidat-ordninga er for, og kva muligheiter som finst. Syte for at ordninga vert omtalt godt i søkjarhandboka.	Fylkesdir. opplæring
4	Vurdere om det er mogleg å auke talet på læreplassar i eigen organisasjon	Konklusjon i løpet av våren -14. Må sjåast på i samband med budsjett-arbeidet.	Avklare kor mange lærlingar i kva fag som kan få plass i HFK i åra framover.	Fylkesdir.organisasjon
5	Prioritere oppfølging av lærebedrifter og opplæringskontor. Oppfølginga bør gjerast på bakgrunn av systematiske risikovurderingar	Lage plan for arbeidet innan 31.05.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedriftsbesøk innan	Systematisere innsamling av data frå bedrifter og lærlingar. Kvalitetssikre arbeidet med bedriftsbesøk. Årleg besøke alle oppl.kontor og	Fylkesdir. opplæring

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
		30.06.2014	eit visst tal på bedrifter ut frå fokus-område.	
6	Prioritere å utarbeide oversikter over bedrifter med mange hevings-saker, og å ha ei aktiv oppfølging av desse	Sjå i samanheng med punktet over Lage plan for arbeidet innan 31.05.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedrifts-besøk innan 30.06.2014	Forbetre statistikkgrunnlaget og finne dei reelle årsakene til hevingar og stryk så langt råd. Prioritere oppfølging av bedrifter med mange hevingar, tydelege «problemhevingar» og bedrifter med mange stryk. Informasjon til lærlingar og bedrifter	Fylkesdir. opplæring
7	Sikre at flest mogleg gjennomfører instruktør-kurs	Høg prioritet frå 01.01.2014 og dei næraste 3-5 åra. Sak om rutinar og opptappingsplan blir lagt fram på møtet i OPHE 03.06.2014	Auke kapasiteten ved å: <ul style="list-style-type: none"> • Prøve ut eindagskurs • Ha tilbod om kveldskurs • Ha fleire bransjespesifikke kurs • Auke talet på ordinære kurs Kvalitetssikre innkalling og oppfølging av faglege leiarar	Fylkesdir. opplæring
8	Sikre at saksframlegga i politiske saker knytt til dimensjonering av opplæringstilbodet gir tydeleg informasjon om og oversikt over tilgang på lære-plassar innanfor ulike fagområde	Avklare rutinar innan juni 2014. Samarbeidsprosjekt 01.09.-31.10.2014.	Avklare rutinar for arbeidet internt i opplæringsavdelinga. Også inkludere læreplasstal i samband med prognoseinntaket. Samarbeidsprosjekt med opplæringskontor i TIP og EL.	Fylkesdir. opplæring
9	Lage ordningar for jamleg å minne lærlingar om kva rettar dei har og kven dei kan kontakte dersom dei opplever problem i læreforholdet	Plan ferdig innan 30.06.2014. Iverksetting av tiltak frå 2015.	Følgjande tiltak kan vere aktuelle: <ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med opplæringskontora om informasjonsmøte for nye lærlingar • Fagopplæringskontoret arrangerer årlege informasjonsmøte for nye lærlingar utanfor oppl.kontor • Kartlegge om elev- og lærlingombod kan vere ei føremålstenleg ordning 	Fylkesdir. opplæring

2. Fylkestinget tar planen til orientering.
3. Fylkestinget ber om at ressursbehovet for oppfølging av tiltaksplan dekkes innanfor de eksisterende budsjettammer.

Saksprotokoll i fylkestinget - 11.06.2014

Jane Stangeland sette fram slikt forslag:

"Punkt 3 i innstillinga blir erstatta med nytt punkt 3:
Fylkestinget ber om ei sak om korleis ressursar vert sett til disposisjon slik at tiltak kan bli gjennomført."

Aslaug Hellesøy sette fram slikt forslag:

"Nytt punkt 2:
Fylkestinget ber om at nødvendige ressursar vert stilt til rådvelde slik at tiltaka kan gjennomførast som planlagt."

Jane Stangeland trekte forslaget sitt.

Røysting

Innstillinga punkt 1 vart samrøystes vedteken.

Innstillinga punkt 2 vart samrøystes vedteken.

Innstillinga punkt 1 vart vedteken med 29 røyster mot 28 røyster (KrF, A, SV, Sp, MDG) for Hellesøy sitt forslag.

Vedtak

1. Handlingsplan:

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
1	Undersøkje om det er mogleg på ein systematisk måte å sikre at listene over lærebedrifter er oppdaterte og ikkje inneheld avvikla verksemder.	Ferdig 15.04.2014	Årleg gjennomgang av bedriftsdatabasen, årlege lister frå opplæringskontora på endringar i medlemsmassen, meir aktiv bruk av offentlege register for å sikre opplysningar, årleg orienteringssak	Fylkesdirektør opplæring
2	Vurdere å leggje fram lister for Yrkesopplæringsnemnda over bedrifter som søker godkjenning	Drøftast med YON innan 06.05.2014.	Avklare roller, ansvarsfordeling, saksgang og rutinar.	Fylkesdirektør opplæring
3	Sikre at det blir gitt tilstrekkeleg informasjon om lærekandidatordninga, og oppretthalde fokus på å informere skulane om korleis dei best kan leggje til rette for lærekandidatane	Informerer på rådgivarsamlingane med ungdomsskulen og vg skule haust og vår. Informerer i møte med skule, lærekandidat og bedrift før dei inngår opplæringskontrakt. Promoterer sluttproduktet etter grunnkompetanseprosjektet, eit hefte	Tettare samarbeid med bedriftene på deira premissar. Samarbeid med OT/PPT, NAV og skulane om kven lærekandidatordninga er for, og kva muligheiter som finst. Syte for at ordninga vert omtalt godt i søkjarhandboka.	Fylkesdirektør opplæring

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
		om Yrkesfagleg grunnutdanning.		
4	Vurdere om det er mogleg å auke talet på lære plassar i eigen organisasjon	Konklusjon i løpet av våren -14. Må sjåast på i samband med budsjettarbeidet.	Avklare kor mange lærlingar i kva fag som kan få plass i HFK i åra framover.	Fylkesdirektør organisasjon
5	Prioritere oppfølging av lærebedrifter og opplæringskontor. Oppfølginga bør gjerast på bakgrunn av systematiske risikovurderingar	Lage plan for arbeidet innan 31.05.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedrifts-besøk innan 30.06.2014	Systematisere innsamling av data frå bedrifter og lærlingar. Kvalitetssikre arbeidet med bedriftsbesøk. Årleg besøke alle oppl.kontor og eit visst tal på bedrifter ut frå fokus-område.	Fylkesdirektør opplæring
6	Prioritere å utarbeide oversikter over bedrifter med mange hevings-saker, og å ha ei aktiv oppfølging av desse	Sjå i samanheng med punktet over Lage plan for arbeidet innan 31.05.2014 Avklare ressurs-tilgang for bedrifts-besøk innan 30.06.2014	Forbetre statistikkgrunnlaget og finne dei reelle årsakene til hevingar og stryk så langt råd. Prioritere oppfølging av bedrifter med mange hevingar, tydelege "problemhevingar" og bedrifter med mange stryk. Informasjon til lærlingar og bedrifter	Fylkesdirektør opplæring
7	Sikre at flest mogleg gjennomfører instruktør-kurs	Høg prioritet frå 01.01.2014 og dei næraste 3-5 åra. Sak om rutinar og opptrappingsplan blir lagt fram på møtet i OPHE 03.06.2014	Auke kapasiteten ved å: Prøve ut eindagskurs Ha tilbod om kveldskurs Ha fleire bransjespesifikke kurs Auke talet på ordinære kurs Kvalitetssikre innkalling og oppfølging av faglege leiarar	Fylkesdirektør opplæring
8	Sikre at saksframlegga i politiske saker knytt til dimensjonering av opplæringstilbodet gir tydeleg informasjon om og oversikt over tilgang på lære-plassar innanfor ulike fagområde	Avklare rutinar innan juni 2014. Samarbeidsprosjekt 01.09.-31.10.2014.	Avklare rutinar for arbeidet internt i opplæringsavdelinga. Også inkludere læreplasstal i samband med prognoseinntaket. Samarbeidsprosjekt med opplæringskontor i TIP og EL.	Fylkesdirektør opplæring
9	Lage ordningar for jamleg å minne lærlingar om kva rettar dei har og kven dei kan kontakte dersom dei opplever problem i læreforholdet	Plan ferdig innan 30.06.2014. Iverksetting av tiltak frå 2015.	Følgjande tiltak kan vere aktuelle: Samarbeid med opplæringskontora om informasjonsmøte for nye lærlingar. Fagopplæringskontoret arrangerer årlege informasjonsmøte for nye lærlingar utanfor oppl.kontor	Fylkesdirektør opplæring

	Vedtak frå fylkestinget	Planlagt framdrift	Planlagde tiltak	Ansvar
			Kartlegge om elev- og lærlingombod kan vere ei føremålstenleg ordning	

2. Fylkestinget tar planen til orientering.
3. Fylkestinget ber om at ressursbehovet for oppfølging av tiltaksplan dekkes innanfor de eksisterende budsjettammer.